

ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ II

4—6 травня 2018 р. в м. Миколаєві відбувся II Ольвійський форум — міжнародна наукова конференція пам'яті В.В. Крапівіної. За популярністю серед фахівців з античної та скіфської археології цей науковий захід є чи не основним в Україні. Цього року в роботі Форуму взяли участь більше п'ятдесяти науковців з України, Росії, Польщі, Німеччини, Франції, Швейцарії. Конференція організована Міністерством освіти і науки України, Миколаївським національним університетом ім. В.О. Сухолинського, Інститутом археології НАН України, Миколаївським відділенням Національної спілки краєзнавців України, Миколаївським обласним краєзнавчим музеєм, Національним історико-археологічним заповідником «Ольвія». Особливу роль в організації заходу відіграла сім'я Крапівіних: Євген Павлович і Павло Євгенович (рис. 1).

Засідання відбувалися у приміщенні Миколаївського краєзнавчого музею «Старофлотські казарми». Особливістю цього заходу було те, що крім фахівців археологів, істориків, музейників, в його роботі дуже активно приймали участь студенти Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухолинського, інтелігенція міста.

Програма конференції була дуже насиченою. Після привітального слова ректора Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухолинського, академіка Національної академії педагогічних наук В.Д. Будака, який поздоровив учасників з початком конференції та побажав плідної роботи, почались наукові доповіді.

Оскільки було прийнято рішення не розмежовувати засідання секцій (пізньої бронзи, раннього залізного віку, античної) по різних аудиторіям, учасники Форуму змогли заслуха-

Рис. 1. Організатори конференції П. Крапівін, К. Горбенко, Є. Крапівін біля входу на городище Дикий Сад

ти доповіді з інших секцій та прийняти участь у їх обговоренні.

Показово, що у роботі Форуму приймали активну участь представники суміжних з археологією дисциплін. З величезним інтересом ми прослухали доповідь І.Д. Потехіної про перші результати ДНК-аналізу ямного населення Півдня України. Результатом вивчення палеопатології стала доповідь О.Д. Козак та В. Окатенка про травми на захворювання небіжчиць із поховань зі зброєю на Харківщині. З великою зацікавленістю слухали доповідь Г.О. Пашкевич про результати палеоботанічних досліджень в Ольвії. У блискучій узагальнюючій доповіді В. Завьялова та Н. Терехової за даними археометалографічного аналізу були показані шляхи розповсюдження залізної індустрії у Східній Європі. У повідомленнях інших колег використовуються данні XRF-аналізу кераміки та скляних виробів. Петрографічний аналіз, ізотопна томографія, 3D реконструкції у повній мірі використовуються у вивченні артефактів, про що свідчать доповіді молодих науковців.

Рис. 2. Учасники конференції оглядають рів з містком, що оточував цитадель городища Дикий Сад

Традиційно насиченою була робота секції «Ольвія та античний світ». Сенсацією стали перші результати розшифровки тексту свинцевого листа, нещодавно знайденого на о. Березань, представлені Д. Чистовим. Ним же була прочитана доповідь щодо хронології деяких типів амфорної тари з розкопок комплексів з Березані. Велика група повідомлень була присвячена матеріальній культурі Ольвії, наприклад, виробам із скла (А. Колесниченко), коштовному розписному посуду (О. Пукліна); терракотам-фіміатеріям (Т. Шевченко); світильникам (І. Шейко), залізним виробам (В. Папанова, С. Ляшко). Результатам найновіших досліджень античного вітрильника з вантажем амфор була присвячена дуже цікава доповідь О. Терещенка. Підсумки досліджень рабовласництва в Ольвійському полісі були представлені у ґрунтовній доповіді О. Одріна. Значна кількість «ольвійських» доповідей присвячена історії вивчення Ольвії, (О. Каряка) формуванню колекцій музеїв півдня України: Миколаївського (Н. Гаркуша), Херсонського (А. Костенко), Ольвійського (С. Шеїн). Помітна зацікавленість у музеєфікації археологічних пам'яток — так, ця тема відображена у доповідях Т. Самойлової, Д. Никоненка, Т. Шевченко.

Значна частина доповідей була присвячена розвитку вивчення античності на інших

Рис. 3. Житлова забудова городища Дикий Сад. Доповідь К. Горбенка

територіях Північного Причорномор'я: економіці Боспору («Полисы и царская власть на Боспоре Спартокидов», А. Иванчик), поховальним пам'яткам (доповіді В. Хршановського, П. Бургундера), Танаїсу (доповідь П. Леха).

На високому науковому рівні були підготовлені і представлені результати археологічних досліджень наших миколаївських колег: Д. Бондаренка «Деякі підсумки досліджень Вікторівського святилища» та Р. Козленка «Фрагменти теракот римських воїнів з Ольвії».

Особливо хочеться відзначити роботу керівника секції, нашого польського колеги доктора Альфреда Твардецького. Незважаючи на мовні труднощі він провів насичене засідання просто віртуозно — доброзичливо, іноді іронічно і дуже організовано — без порушення регламенту. Завдяки чому учасники конференції змогли провести засідання наступного дня «на пленері» на городищі періоду пізньої бронзи Дикий Сад (рис. 2; 3), оглянути пам'ятку, та місто Миколаїв з фарватеру Південного Бугу—Гіпанісу.

Перед початком роботи конференції її учасники отримали книжечку тез конференції. За результатами роботи II Ольвійського форуму вийде серія наукових статей, написаних на основі доповідей, що були представлені на конференції.

*Н.О. ГАВРИЛЮК,
доктор історичних наук*